

Rolnicy powinni korzystać z tego uprawnienia, ponieważ przedstawiciel izby zna obowiązujące w tym zakresie przepisy i ceny płodów rolnych. Może być bardzo pomocny w negocjacjach. Oględzin lub ostatecznego szacowania szkody nie wstrzymuje nieobecność osoby poszkodowanej. Musi ona jednak zostać poinformowana o ich terminie przez dzierżawcę lub zarządcę obwodu łowieckiego.

Z wszystkich czynności dokonywanych przy współudziale przedstawiciela zarządcy lub dzierżawcy obwodu łowieckiego sporządza się protokół, który podpisuje szacujący, poszkodowany lub jego pełnomocnik oraz przedstawiciel właściwej terytorialnie izby rolniczej, jeżeli uczestniczył w oględzinach lub ostatecznym szacowaniu szkody. Do protokołu poszkodowany może wnieść zastrzeżenia. Wzór protokołu określa załącznik do r.p.s.w.o.

Przy szacowaniu szkód, oględziny są obowiązkowym etapem postępowania. Jedyny wyjątek to sytuacja, gdy szkoda powstała i została zgłoszona bezpośrednio przed sprzętem lub w jego trakcie. Wówczas dokonuje się jedynie ostatecznego szacowania. Oględziny muszą zostać przeprowadzone w terminie do 7 dni od dnia zgłoszenia szkody.

W ich trakcie ustala się:

- gatunek zwierzyny, która spowodowała szkodę,
- rodzaj i jakość uprawy,
- obszar całej uprawy,
- przybliżony obszar uprawy, która została uszkodzona.

Na etapie ostatecznego szacowania ustala się zaś:

- gatunek zwierzyny, która spowodowała szkodę,
- rodzaj uprawy,
- obszar całej uprawy,
- obszar uprawy, który uległ uszkodzeniu,
- procent zniszczenia uszkodzonej uprawy,
- wysokość odszkodowania.

Jeżeli rolnik zamierza dokonać sprzętu uszkodzonych upraw lub płodów rolnych musi o tym zawiadomić szacującego szkodę nie później niż 7 dni przed planowanym zbiorem. Zawiadomienie musi nastąpić w formie pisemnej. Ostatecznego szacowania oraz określenia wysokości odszkodowania dokonuje się najpóźniej na dzień przed sprzętem uszkodzonej lub zniszczonej uprawy lub płodu rolnego. Należy przy tym podkreślić, że nieuprzątnięcie pól z uszkodzonej uprawy po dokonaniu ostatecznego szacowania wyklucza możliwość ponownego szacowania, w przypadku dalszego zwiększenia się szkody.

2.3. Obliczanie wysokości odszkodowania

Obliczenia rozmiaru szkody dokonuje się poprzez pomnożenie wielkości uszkodzonego obszaru uprawy i procentu jej zniszczenia (powierzchnia zredukowana) oraz ustalonego plonu. Wysokość odszkodowania oblicza się, mnożąc rozmiar szkody przez cenę skupu danego artykułu rolnego, a w przypadku gdy nie jest prowadzony skup - cenę rynkową, obowiązującą w okresie szacowania i rejonie występowania szkody, pomniejszoną o nieponiesione koszty zbioru, transportu i przechowywania. Wysokość odszkodowania za szkody wyrządzone przez dziki na łąkach i pastwiskach ustala się na podstawie ostatecznego szacowania, uwzględniając wartość utraconego plonu (masy zielonej lub siana) w danym sezonie wegetacyjnym oraz koszty doprowadzenia uszkodzonej powierzchni do stanu pierwotnego; koszty te wylicza się na podstawie aktualnych cen prac agrotechnicznych oraz wartości rynkowej niezbędnych do wysiania nasion.

Przy ostatecznym szacowaniu szkód wyrządzonych w uprawach rolnych wymagających zaorania odszkodowanie ustala się, jeżeli szkoda powstała:

- w okresie do dnia 15 kwietnia - w wysokości 25%,
- w okresie od dnia 21 maja do dnia 10 czerwca - w wysokości 60%,
- w okresie od dnia 11 czerwca - w wysokości 85%

kwoty obliczonej w ww. sposób określony w § 4 ust. 6 r.p.s.w.o.

W przypadku, gdy pomiędzy właścicielem lub posiadaczem gruntu, a dzierżawcą lub zarządcą obwodu łowieckiego powstał spór o wysokość odszkodowania za szkody, strony mogą się zwrócić, w celu pośredniczenia lub polubownego rozstrzygnięcia sporu, do właściwego ze względu na miejsce powstałej szkody organu gminy. Organem właściwym do prowadzenia postępowania mediacyjnego dotyczące wyrównywania szkód łowieckich jest wójt (burmistrz, prezydent miasta).

2.4. Wypłata odszkodowań

Wypłaty odszkodowań dokonują dzierżawcy lub zarządcy obwodów łowieckich w terminie 30 dni od dnia sporządzenia protokołu ostatecznego szacowania szkody.

Jedynie za szkody wyrządzone przez zwierzęta objęte całoroczną ochroną odszkodowania wypłaca Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe ze środków budżetu państwa; a na terenach obwodów łowieckich polnych i obszarach niewchodzących w skład obwodów łowieckich odszkodowania wypłaca zarząd województwa ze środków budżetu państwa. Zgodnie z § 1 ust. 5 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 marca 2005 r. w sprawie określenia okresów polowań na zwierzęta łowne w obecnym stanie prawnych jedynie łosy (byki, klempy i łoszaki) objęte jest całoroczną ochroną. Warto wspomnieć, że przyjmuje się, że odpowiedzialność Skarbu Państwa wchodzi w grę tylko wtedy, gdy zwierzęta łowne są objęte całoroczną ochroną na podstawie przepisów wymienianych je wprost, a nie, gdy całoroczna ochrona dotyczy obszaru, na którym zwierzęta te występują, np. rezerwatu przyrody.

Zgodnie z art. 48 pr. łow., odszkodowanie nie przysługuje:

- osobom, którym przydzielono grunty stanowiące własność Skarbu Państwa jako deputaty rolne na gruntach leśnych;
- posiadaczom uszkodzonych upraw lub płodów rolnych, którzy nie dokonali ich sprzętu w terminie 14 dni od dnia zakończenia okresu zbioru tego gatunku roślin w danym regionie, określonego przez sejmik województwa w drodze uchwały;
- posiadaczom uszkodzonych upraw lub plonów rolnych, którzy nie wyrazili zgody na budowę przez dzierżawcę lub zarządcę obwodu łowieckiego urządzeń lub wykonywanie zabiegów zapobiegających szkodom;
- za szkody nieprzekraczające wartości 100 kg żyta w przeliczeniu na 1 hektar uprawy;
- za szkody powstałe w płodach złożonych w sterty, stogi i kopce, w bezpośrednim sąsiedztwie lasu;
- za szkody w uprawach rolnych założonych z rażącym naruszeniem zasad agrotechnicznych.

Jest to lista zamknięta i dotyczy jedynie szkód wskazanych w art. 46 ust. 1 pkt 1 pr. łow. Ciężar udowodnienia okoliczności wyłączających odpowiedzialność za ww. szkody łowieckie spoczywa na dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego.

Na koniec warto wspomnieć, że można również wystąpić na drogę postępowania sądowego z roszczeniem o wynagrodzenie szkody, nawet jeśli poszkodowany nie zgłosił jej właściwej jednostce. Taki pogląd wyraził SN w orzeczeniu z dnia 8 sierpnia 1993 r. sygn. akt III CZP 1112/93, który do dzisiaj zachował aktualność.

Szkody łowieckie – procedura ubiegania się o odszkodowanie

1. Zakres podmiotowy i przedmiotowy odpowiedzialności za szkody łowieckie

Zasady dochodzenia odszkodowania za szkody łowieckie, o których mowa w art. 46 ust. 1 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1995 - Prawo łowieckie - dalej pr. łow., sposób postępowania przy szacowaniu szkód w uprawach i płodach rolnych oraz wypłat odszkodowań za szkody, regulują przepisy rozdziału 9 pr. łow. oraz, wydane na podstawie art. 49 pr. łow., rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 marca 2010 r. w sprawie sposobu postępowania przy szacowaniu szkód oraz wypłat odszkodowań za szkody w uprawach i płodach rolnych - dalej r.p.s.w.o.

Zgodnie z art. 46 ust. 1 pkt 1 pr. łow., dzierżawca lub zarządca obwodu łowieckiego obowiązany jest do wynagradzania szkód wyrządzonych w uprawach i płodach rolnych przez dziki, łosie, jelenie, daniela i sarny.

Punktem wyjścia uruchomienia procedury dochodzenia odszkodowania jest oczywiście stwierdzenie, że zostały spełnione przesłanki wskazane w art. 46 ust. 1 pkt 1 pr. łow.

Szkody muszą być wyrządzone na terenie obwodu łowieckiego. Zgodnie z art. 23 pr. łow., obwód łowiecki stanowi obszar gruntów o ciągłej powierzchni, zamkniętej jego granicami, nie mniejszy niż 3 000 hektarów, na którego obszarze istnieją warunki do prowadzenia łowiectwa. W szczególnych przypadkach, uzasadnionych względami racjonalnej gospodarki łowieckiej i warunkami terenowymi, mogą być tworzone, za zgodą ministra właściwego do spraw środowiska, obwody łowieckie o mniejszej powierzchni. W skład obwodów łowieckich nie wchodzi:

1. parki narodowe i rezerwaty przyrody, z wyjątkiem rezerwatów lub ich części, w których na obszarach wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych nie zabroniono wykonywania polowania;
2. tereny w granicach administracyjnych miast; jeżeli jednak granice te obejmują większe obszary leśne lub rolne, z obszarów tych może być utworzony obwód łowiecki lub mogą być one włączone do innych obwodów łowieckich;
3. tereny zajęte przez miejscowości niezaliczane do miast, w granicach obejmujących zabudowania mieszkalne i gospodarcze z podwórzami, placami i ulicami oraz drogami wewnątrz tych miejscowości;
4. budowle, zakłady i urządzenia, tereny przeznaczone na cele społeczne, kultu religijnego, przemysłowe, handlowe, składowe, transportowe i inne cele gospodarcze oraz obiekty o charakterze zabytkowym i specjalnym, w granicach ich ogrodzeń.

2. Naprawianie szkód łowieckich

Do naprawiania szkód zobowiązany jest dzierżawca lub zarządca obwodu łowieckiego. Zasadą jest, że obwody łowieckie wydierżawia się kołom łowieckim Polskiego Związku Łowieckiego. Polski Związek Łowiecki wydierżawia je jedynie wówczas, gdy żadne koło łowieckie nie jest zainteresowane ich dzierżawieniem i tylko do czasu złożenia oferty przez koło łowieckie. Minister Środowiska, po zasięgnięciu opinii Polskiego Związku Łowieckiego, może, w drodze decyzji, wyłączyć obwody łowieckie z wydierżawiania i przekazać je na czas nie krótszy niż 10 lat w zarząd z przeznaczeniem na ośrodki hodowli zwierzyny, w których - oprócz polowania - realizowane są cele związane w szczególności z:

1. prowadzeniem wzorcowego zagospodarowania łowisk, wdrażaniem nowych osiągnięć z zakresu łowiectwa;
2. prowadzeniem badań naukowych;
3. odtwarzaniem populacji zanikających gatunków zwierząt dziko żyjących;
4. hodowlą rodzimych gatunków zwierząt łownych w celu zasiedlania łowisk;
5. hodowlą zwierząt łownych szczególnie pożytecznych w biocenozach leśnych;
6. prowadzeniem szkoleń z zakresu łowiectwa.

2.1. Tryb zgłaszania szkód łowieckich

Procedura zgłaszania szkód i ich szacowania składa się z kilku etapów.

Po pierwsze, właściciel lub posiadacz gruntu, na którym wystąpiła szkoda, zgłasza szkodę do obwodu łowieckiego. Szkodę należy zgłosić w formie pisemnej, w terminie 7 dni od dnia jej powstania. Dzierżawca lub zarządca obwodu łowieckiego informuje właściwy miejscowo zarząd gminy o osobach uprawnionych do przyjmowania zgłoszeń szkód wyrządzonych przez dziki, łosie, jelenie, daniela i sarny w uprawach i płodach rolnych. Tak więc informacje o takiej osobie można uzyskać w urzędzie gminy. Dzierżawca lub zarządca obwodu łowieckiego jest obowiązany do prowadzenia ewidencji ww. zgłoszeń.

2.2. Tryb szacowania szkód łowieckich

Kolejny etap to szacowanie szkód. Ustawodawca rozróżnił szacowanie wstępne, tzw. oględziny oraz szacowanie ostateczne. Do przeprowadzenia tych czynności wyznaczani są upoważnieni przedstawiciele dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego. Oględziny i szacowanie ostateczne odbywają się przy udziale poszkodowanego lub jego pełnomocnika oraz na żądanie jednej ze stron przedstawiciela właściwej izby rolniczej.